

روایت آقای تهیه‌کننده از ماجراهای پشت پرده فیلم پرفروش این روزهای سینمای ایران که بعد از هفت سال بلاتکلیفی اکران شده است

«سلام علیکم حاج آقا» ربطی به «مارمولک» ندارد!

محمد رضا محمدی، درباره شباهت فیلم «سلام علیکم حاج آقا» به «مارمولک»، توقیف چند ساله و حذف ۱۸ دقیقه از فیلم و وساطت رئیس جمهور فقید برای اکران این فیلم می گوید

✍️ [شهروند] چند روزی است- دقیقا از روز ۲۷ اردیبهشت- که فیلم کمدی «سلام علیکم حاج آقا» بعد از ۶ یا به روایتی هفت سال توقیف روی پرده آمده است. این فیلم البته به‌رغم مدت زمان اندکی که روی پرده بوده، در این مدت تا حدی مورد استقبال مخاطبان سینما نیز قرار گرفته- و بعد از فیلم «صدام» که با فروش هفتگی شانزده‌هونیم میلیارد و مجموع فروش شصت میلیارد تومان پرفروش‌ترین فیلم این روزهای سینمای ایران است، در طول یک هفته گذشته هفت میلیارد تومان فروخته- و خود را به رتبه دوم جدول فروش هفتگی سینمای ایران رسانده است.

«سلام علیکم حاج آقا» به کارگردانی حسین تبریزی و بازی حمید گودرزی، لیلی اوتادی، علی صادقی، ارزنگ امیرفضلی، بهنوش بختیاری، مهران رجبی، محمدرضا شریفی‌نیا و پوریا پورسرخ که در زمان تولید به نام «چشمان فرشته» شناخته می شد؛ یک کمدی اجتماعی در حال و هوای فیلم‌های اواخر دهه هشتاد است؛ درباره جوانی که با مشکلاتی جدی در زندگی اش روبه‌روست، اما این مشکلات را آزمون هایی الهی می‌بیند و سعی دارد با ایمان و انتخاب‌های درست از آن‌ها عبور کند. فیلم فضایی طنز در بستری جدی و اجتماعی دارد و چون شخصیت اصلی فیلم روحانی است، برخی از مخاطبان آن را به فیلم «مارمولک» تشبیه کرده‌اند. رویکردی که حسین تبریزی کارگردان فیلم نیز بر آن تأکید کرده و گفته که تلاش‌شان «راشه تصویری متفاوت از کاراکتر روحانی در یک طنز شریف و کاملاً خانوادگی» بوده: «قصه ما روایت داستانی بود که شخصیت روحانی را به دور از کلیشه‌های رایج تصویر کند. برای همین هم او را در موقعیت چالش‌برانگیز ایبنایی قرار دادیم- که زمینه سوءاستفاده‌های مختلفی را فراهم می‌کند، این‌ها همه موضوع سوالاتی است که در روزهای اخیر محمدرضا محمدی تهیه‌کننده این فیلم- که تهیه‌کنندگی «عشق و جنون» و «گروه آما» را نیز در کارنامه داشته- پاسخ داده است...

گرفتند که به دلیل هم‌زمانی اکران فیلم باسمینار ۱۰۰ سالگی روحانیت شیعه وزیر خواسته اکران فیلم دو هفته عقب بیفتد- و این درحالی است که من حتی گفته بودم فیلم رادر همان سمینار اکران کنند. بالاخره بعد از کلی چانه زنی مجوز اکران فیلم از ۱۲ اردیبهشت ماه صادر شد. اما دوباره تماس گرفتند که قبل از نمایش فیلم برای کمیسیون فرهنگی مجلس نمی‌توانیم آن را اکران کنیم!

در نهایت ظاهرا فیلم مورد استقبال اعضای کمیسیون فرهنگی مجلس قرار گرفته و «سلام علیکم حاج آقا» روی پرده آمده است.

چرا این بازیگران؟!

یکی از مسایلی که درباره فیلم «سلام علیکم حاج آقا» مطرح شده؛ ترکیب بازیگران این فیلم است که کاملاً با گروه بازیگران فیلم‌های سال‌های اخیر متفاوت است. البته بخش زیادی از این اتفاق به این واقعیت برمی‌گردد که این فیلم در سال ۱۳۹۷ جلوی دوربین رفته- و بنابراین از بازیگرانی استفاده کرده که در آن زمان محبوب و به اصطلاح روی بورس بودند. با این حال محمدرضا محمدی می‌گوید که این تنها دلیل استفاده از این ترکیب بازیگران نبوده است: «اگر ۱۵ یا ۲۰ میلیارد تومان پول داشتیم، ستارگان یا بازیگران چهره‌تری می‌آوردیم. البته بازیگرانی که داریم همه چهره‌های صاحب‌نام و شکل گرفته از تلویزیون و صدا البته بازیگران خوبی هستند. اما به هر حال از آن جاکه قرار بود فیلم را در آن سال با ۲ تا ۳ میلیارد تومان بسازیم، بازیگران را متناسب با بضاعت خود و هم چنین با توجه به شهرت‌شان به عنوان بازیگران کم‌حاشیه انتخاب کردیم».

موانع و چالش‌هایی در مسیر دریافت پروانه ساخت و بعد هم نمایش شد: «ما در ابتدا ۸ ماه درگیر پذیرش فیلمنامه بودیم. بعد از دریافت مجوز هم گفتند که همان طرح اولیه خودتان را بسازید! در واقع دوستان می‌دانستند که من حداقل‌های رسانه را بلدم، اما در آن روزگار، گرفتار جریان سلیقه‌ای شده بودم».

ماجراهای هفت سال بلاتکلیفی

محمدرضا محمدی پس از اشاره به این‌که «بعد از آن درگیری سلیقه‌ای دیگر نخواستیم پیگیری کنم و بنابراین کار متوقف ماند»؛ روایت ماجراهای فیلم «سلام علیکم حاج آقا» را از زمان «دولت شهید رئیسی» ادامه می‌دهد: «آقای اسماعیلی که وزیر شدند، نامه‌ای نوشتیم و گفتیم که این کار دچار مشکل شده و ایشان هم از آقای خزاعی خواستند که مشکل این فیلم را برای اکران حل کنند. در آن زمان کار بلاتکلیف بود و با این نامه کلاً توقیف شد. تا زمانی که در نهایت شهید رئیسی کار را ردیدند و فیلم پروانه نمایش گرفت. در واقع آقای رئیسی بعد از دیدن فیلم گفتند این فیلم به نفع کشور است و چرا باید متوقف بماند؟ بالاخره پروانه نمایش فیلم ما در اسفند ۱۴۰۲ صادر شد- و البته یک سال طول کشید تا به ما ابلاغ کنند پروانه نمایش فیلم صادر شده است».

به گفته تهیه‌کننده «سلام علیکم حاج آقا»؛ اما، دریافت پروانه نمایش هم به معنای پایان مشکلات این فیلم نبود: «بعد از این‌که پس از ۸ سال غصه خوردن گروه و بلاتکلیفی سرمایه بالاخره قرار شد فیلم را در ۱۷ اردیبهشت ماه امسال اکران کنیم؛ روز قبل از اکران، معاونت سینمایی تماس

محمدرضا محمدی تهیه‌کننده «سلام علیکم حاج آقا» درباره توقف چند ساله اکران این فیلم به ایرنا گفته: «فیلمنامه ما قصه ۶ روحانی را داشت که همین، حساسیت‌هایی را ایجاد کرده بود. فیلمنامه اصلی ما ۱۲۰ تا ۱۳۰ دقیقه بود اما در نهایت بین ۱۲ تا ۱۸ دقیقه از فیلم را حذف کردیم؛ با این حال تکلیف کارنامه من روشن است؛ حتی اگر قرار بود این فیلم توقیف تا ابد هم باشد، می‌پذیرفتم و تبعیت می‌کردم». به گفته این تهیه‌کننده: «از ابتدا تأکید داشتم که در حال حاضر همه چیز دارد به اسم روحانیت تمام می‌شود؛ پس به من که از دل انقلاب هستم اجازه دهید که اگر ضعیفی هست، من مطرح کنم که امین هستم و حریمی دارم. راه هنرمند باید باز باشد تا کار کند؛ البته این طور تصور می‌شد که این فیلم نمونه جدیدی از «مارمولک» است و برای همین حساسیت‌هایی ایجاد شده بود».

شباهت به «مارمولک»

به گفته محمدرضا محمدی که در سابقه‌اش تهیه‌کنندگی فیلم‌های «عشق و جنون» و «گروه آما» نیز به چشم می‌خورد؛ «مارمولک هیچ ربطی به این فیلم ندارد. آن فیلم درباره لباس روحانیت بود اما «سلام علیکم حاج آقا» در حمایت از روحانیت است. هدف این بود تا بگوئیم در جامعه‌ای که دروغ هست روحانیت وارد میدان شود و مشکلات را حل کند. ما می‌خواستیم بگوئیم از روحانیت انتظار داریم در فضا‌های مختلف، هدایت و تولید اندیشه داشته‌باشد».

اما به ادعای این تهیه‌کننده همین موضوع باعث بروز

✧ خبرا‌ول

نامه کارگردان «پیرپسر» به وزارت ارشاد

اکتای براهنی، کارگردان فیلم «پیرپسر» در نامه‌ای به «شوراهای مختلف ارشاد» از وضعیت این روزهای فیلم‌اش- که به‌رغم دریافت پروانه نمایش، اما، اکران نمی‌شود- انتقاد کرده است. این فیلمساز به دلیل بلاتکلیفی اکران فیلم «پیرپسر»- با وجود صدور پروانه نمایش- در یادداشتی سرگشاده به مدیران سینمایی هشدار داده که هرچه زودتر، قبل از درز نسخه قاچاق، وضعیت اکران فیلم را مشخص کنند. به گزارش کافه سینما؛ اکتای براهنی گفت در بخشی از نامه‌اش آورده: «دهن‌هایخ کردند! فرصت‌ها سوختند! خسته کردید همه ما را! آقایان شوراهای مختلف ارشاد و صنفی نمایش، چه می‌کنید با «پیرپسر»؟ پروانه نمایش فیلم دو ماه است که صادر شده؛ اما معلوم نیست چرا هر بار که نوبت به اکران می‌رسد؛ بهانه‌ای تازه نیز از راه دیگری می‌رسد».

به گفته اکتای براهنی؛ «از همان نیمه‌شی که نمایش فیلم «پیرپسر» شور و هیجان اعجاب‌انگیزی در بینندگان برانگیخت، لطف دوستان شورای پروانه نمایش نیز نثار ما شد و پروانه نمایش صادر شد، اما بعد ما با انواع سنگ اندازی‌ها از سوی دوست و دشمن مواجه بوده‌ایم. همه ما به امید این‌که بالاخره آن روز اکران بر آید؛ سکوت کردیم؛ اما عملاً از نوبت اکران عید به اکران دوم عید و بعد به اردیبهشت ماه حواله داده شدیم و باز از اردیبهشت به خرداد! بعد گفتند بعد از فیلم فلانی- که نشد؛ و باز گفته بودند بعد از فیلم بهمانی که آن نیز نشد. حالا هم که چند روزی از خرداد ماه گذشته، اما کسی اصلاً به روی مبارک نمی‌آورد». اکتای براهنی در پایان، نامه با بیت «گویند سنگ لعل شود در مقام صبر/ آری شود ولی به خون جگر شود» تمام کرده است.

✧ پرده نقره‌ای

اکران «در آغوش درخت» در لبنان

فیلم سینمایی «در آغوش درخت» در ادامه اکران بین‌المللی خود به همت موسسه الرسالات در لبنان به نمایش درمی‌آید. به گزارش هنرانلاین، فیلم سینمایی «در آغوش درخت» به کارگردانی بابک خواجه‌پاشا که امروز در کشور لبنان رونمایی شد، از فردا جمعه ۹ خردادماه (۳۰ می ۲۰۲۵) اکران خود را در این کشور آغاز خواهد کرد. «در آغوش درخت» که نماینده رسمی ایران در اسکار ۲۰۲۵ بود، نامزد ۸ سیمرغ و برنده سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه و دیپلم افتخار بهترین کارگردانی اول از چهل و یکمین جشنواره فیلم فجر شد.

✧ مستند

«بانو قدس ایران» در موزه سینما

مستند «بانو قدس ایران» ساخته مصطفی رزاق کریمی دوشنبه ۱۲ خردادماه ساعت ۱۷ در سالن فردوس موزه سینمای ایران روی پرده می‌رود. به گزارش ایلنا، «بانو قدس ایران» که روایتی مستند است از مهربانو تقفی همسر امام خمینی (ره) در سال‌های زندگی مشترکشان؛ محصول عروج فیلم و مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی است و برنده تندیس بهترین فیلم یازدهمین جشنواره «سینماحقیقت» و منتخب سی‌وششمین جشنواره جهانی فیلم فجر شده است. این فیلم با حضور مصطفی رزاق کریمی در موزه سینما روی پرده می‌رود.

✧ سینمای جهان

تجلیل از ورنر هرتسوک در ونیز

ورنر هرتسوک در جشنواره فیلم ونیز یاد دریافت یک شیر طلایی برای یک عمر دستاورد حرفه‌ای تجلیل خواهد شد. به گزارش خبرگزاری هنر ایران؛ آلبرتو باربرا کارگردان هنری ونیز از ورنر هرتسوک به عنوان «آخرین وارث سنت بزرگ رمانتیسیسم آلمانی» یاد کرد و گفت که جشنواره فیلم ونیز با اهدای شیر طلای یک عمر دستاورد هنری ۲۰۲۵ از این کارگردان مشهور آلمانی تجلیل خواهد کرد. این سینماگر که سازنده فیلم‌هایی چون «آگیره، خشم خدا»، «فیتزکارالدو» و «نوسفراتو؛ خون‌آشام» است؛ ضمن بیان این‌که «همیشه سعی کرده سرباز خوب سینما باشد» از دریافت این جایزه تشکر کرد و گفت که به‌رغم این مدال احساس یازنشتگی نمی‌کند: «من یازنشته نشده‌ام و مثل همیشه کار می‌کنم». گفتنی است که هشتاد و دومین دوره جشنواره ونیز از ۲۷ اگوست تا ۶ سپتامبر (۵ تا ۱۵ شهریور) برگزار خواهد شد.

✧ صحنه

تعطیلی سالن‌های تئاتر به دلیل سوگواری

در روزهای پایانی هفته آینده شاهد اجرای نمایش‌های روی صحنه نخواهیم بود. به گزارش ایرنا؛ در خبری که تحت عنوان «تعطیلی اجرای نمایش‌ها به دلیل هم‌زمانی با ایام شهادت امام محمد باقر (ع)، رحلت امام خمینی (ره) و قیام خونین ۱۵ خرداد» اعلام شد؛ گفته شده که نمایش‌ها در این ایام به روی صحنه نخواهند رفت. روابط عمومی اداره کل هنرهای نمایشی در این زمینه اعلام کرده که اجرای نمایش در همه سالن‌ها از اذان مغرب روز دوشنبه ۱۲ خرداد تا پایان روز پنجشنبه ۱۵ خرداد به دلیل هم‌زمانی با ایام شهادت محمد باقر (ع)، رحلت امام خمینی (ره) و قیام خونین ۱۵ خرداد تعطیل خواهد بود. مطابق این گزارش، اجرای نمایش‌ها از روز جمعه ۱۶ خرداد ماه به‌لامانع خواهد بود.

چرا تلویزیون به صندلی‌های داغ نیاز دارد؟!

می‌توانند بخشی از تاریخ شفاهی رسانه و فرهنگ ایران را مستند سازی کنند.

تعادل میان نوستالژی و نوجویی

برنامه «برمودا» با راجع به سبک صندلی داغ و برنامه‌هایی چون گفت‌وگوهای منوچهر نوذری، داریوش کاردان و احمد نجفی، در عین حال می‌کوشد از آن مدل‌ها عبور کند. استفاده از فضای بصری خلوت، نورپردازی هدفمند و لحن نیمه رسمی، به آن هویتی متمایز داده است. این هویت، نه چندان رسمی و نه کاملاً شوخ طبع، کمک کرده تا «برمودا» در شرایط انجماد رسانه‌ای، دست‌کم به عنوان «اتفاق» مطرح شود.

محدودیت هاوریسک‌ها

در عین حال، نقاط ضعفی نیز در ساختار برنامه مشهود است؛ از جمله تکرار در الگوهای پرسش‌گری، توازن نامناسب در مدیریت زمان مهمان‌ها، و گاه افتادن در دام سلیبیتی محوری به جای پرداخت محتوایی. همچنین، خطر تبدیل برنامه به تریبون کنترل شده برای چهره‌های مسئله‌دار نیز وجود دارد. اگر نگاه‌انقاده در آن کم‌رنگ شود.

یک تجربه موفق؟

اگرچه «برمودا» فعلاً نواسته توجه بخش قابل توجهی از مخاطبان و حتی برخی ناظران رسانه‌ای را جلب کند، اما پایداری آن وابسته به چند مؤلفه کلیدی خواهد بود؛ حفظ استقلال نسبی در انتخاب سوزه‌ها، پرهیز از سانسور آشکار، حفظ جسارت در طرح پرسش‌ها، و جلوگیری از سقوط به کلیشه‌های سرگرمی محور. «برمودا» در واقع یک خط‌شکنی کرد که شاید صندلی‌های داغ دیگری در قاپ تلویزیون نقش ببینند. این برنامه‌رامی‌توان به مثابه آزمایشگاهی رسانه‌ای دید که در آن امکان بررسی الگوهای جدید برای بازسازی اعتماد از دست‌رفته مخاطب تلویزیون وجود دارد.

از خبرنگاری به اجرا

نجف‌زاده در «برمودا» با بهره‌گیری از تجربیات میدانی‌اش، پرسش‌هایی را طرح می‌کند که عمدتاً از جنس «پرسش ژورنالیستی» هستند؛ کوتاه، کنجکاوانه و با لحن گاه غافلگیرکننده. این مدل پرسش‌گری با سنجش گفت‌وگوهای صمیمی یا تبلیغاتی که پیش‌تر در تلویزیون رایج بود، فاصله معناداری دارد. از این نظر، «برمودا» به لحاظ ساختاری، حرکتی در جهت حرفه‌ای‌سازی اجرای تلویزیونی است. البته می‌تواند محرک ساخت برنامه‌های این‌چنینی باشد.

روایات حذف‌شده

یکی از نقاط تمرکز تحلیلی در «برمودا»، بازگرداندن چهره‌هایی است که به دلایل مختلف از صداوسیما فاصله گرفته بودند. این موضوع نه تنها از منظر رسانه‌ای اهمیت دارد، بلکه در سطح جامعه‌شناختی نیز بیانگر نوعی آشتی میان رسانه رسمی و روایت‌های حذف‌شده است. اگرچه این بازگشت‌ها ممکن است با اهداف نمادین طراحی شده باشند، اما از حیث ایجاد گفت‌وگوهای شفاهی مستند،